

PREVENTIVNÍ PROGRAM ŠKOLY

školní rok 2026/2027

Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733, příspěvková organizace

Školní metodici prevence: Mgr. Zuzana Šídlová (1. stupeň), Mgr. Iveta Kurdzielová (2. stupeň)

1. Úvod

Preventivní program školy je základním koncepčním dokumentem školy v oblasti prevence rizikového chování a podpory bezpečného školního prostředí.

Je zpracován v návaznosti na školský zákon, metodická doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování a další související právní a metodické dokumenty.

Program je koncipován jako živý dokument, který reaguje na aktuální potřeby školy, zkušenosti z předchozího školního roku, situaci v jednotlivých třídních kolektivech a potřeby žáků, pedagogických pracovníků i zákonných zástupců.

Prevence je chápána jako přirozená součást každodenní práce školy. Neomezuje se pouze na jednorázové preventivní programy, ale prolíná se výukou, třídnickou prací, činností školního poradenského pracoviště, prací školního etopeda, školní družiny a školního klubu i běžným životem školy.

2. Východiska a priority pro školní rok 2026/2027

Preventivní program navazuje na školní vzdělávací program „Škola, kde každý najde své místo“, Strategický plán rozvoje školy 2025–2030, zkušenosti školy z předchozího období a zejména na výsledky Mapy školy 2025/2026 a jejich následné vyhodnocení vedením školy a školním poradenským pracovištěm. Při plánování prevence škola průběžně vyhodnocuje klima školy, vztahy mezi žáky, výskyt rizikového chování, školní docházku a další oblasti ovlivňující bezpečí a wellbeing žáků.

Výsledky Mapy školy ukázaly potřebu věnovat zvýšenou pozornost bezpečným vztahům mezi žáky, slovnímu ubližování, ostrakizaci, konfliktům a projevům kyberšikany, posilování důvěry žáků v dospělé ve škole a sjednocování postupů pedagogů. Z těchto zjištění vychází zejména práce s třídními kolektivy, metodická podpora třídních učitelů, činnost školního etopeda a navazující práce ŠPP.

Ve školním roce 2026/2027 se škola zaměří zejména na následující oblasti:

Priorita	Zaměření
Bezpečné vztahy a klima školy	vztahy v třídních kolektivech, respekt, slovní ubližování, ostrakizace, konflikty, agrese, schopnost požádat o pomoc a důvěra mezi žáky a dospělými
Kyberbezpečnost a rizikové chování online	ochrana soukromí a účtů, kyberšikana, manipulace, riziková komunikace, falešné profily, nevhodný obsah, sexting, grooming a šíření intimních materiálů
Digitální wellbeing	zdravá míra používání digitálních technologií, seberegulace, rovnováha mezi online a offline světem, vliv technologií na spánek, pozornost, vztahy a psychickou pohodu
Dospívání, vztahy a osobní hranice	tělesné a psychické změny v dospívání, sebepojetí, emoce, zdravé vztahy, respekt, souhlas, osobní a intimní hranice
Zdravý životní styl a spánek	význam spánku, regenerace, pohybu a pravidelného režimu pro fyzické i psychické zdraví a školní úspěšnost
Návykové a stimulační látky	alkohol, tabákové a nikotinové výrobky, elektronické cigarety, vapování, nikotinové sáčky, jiné návykové látky a energetické nápoje

Priorita	Zaměření
Školní docházka	včasné zachycení zvýšené omluvené i neomluvené absence a spolupráce školy, rodiny a školního poradenského pracoviště
Wellbeing a duševní zdraví	zvládání zátěže a emocí, vyhledání pomoci, včasné zachycení psychických obtíží a podpora bezpečného dospělého ve škole
Rozvoj měkkých dovedností	komunikace, spolupráce a týmová práce, práce na úkolu a plánování, řešení problémů, seberegulace a další dovednosti podporující samostatnost a odpovědnost žáků; metodická opora Skills Builder

3. Cíle preventivního programu

3.1 Hlavní cíl

Hlavním cílem Preventivního programu školy je vytvářet bezpečné, podnětné a respektující školní prostředí, které podporuje zdravý fyzický, psychický a sociální vývoj žáků a předchází vzniku a rozvoji rizikového chování.

3.2 Dílčí cíle

- rozvíjet sociální, emoční, digitální a měkké dovednosti žáků,
- systematicky podporovat dovednosti důležité pro samostatnost, spolupráci a úspěch – zejména komunikaci, týmovou práci, práci na úkolu, plánování, řešení problémů a seberegulaci; jako metodickou oporu využívat také rámec Skills Builder,
- podporovat pozitivní klima školy a třídních kolektivů,
- posilovat odpovědnost žáků za vlastní chování, schopnost rozpoznat rizikovou situaci a vyhledat pomoc,
- včas zachycovat rizikové chování, zvýšenou absenci a významné změny v chování žáků,
- sjednocovat postupy pedagogických pracovníků při zachycení a řešení rizikových situací,
- systematicky spolupracovat se zákonnými zástupci a odbornými institucemi.

4. Realizace primární prevence

4.1 Všeobecná prevence

Všeobecná prevence je určena všem žákům školy bez ohledu na míru rizika. Je realizována zejména prostřednictvím výuky jednotlivých předmětů, třídnické práce, osobnostní a sociální výchovy, projektových a preventivních programů, celoškolních aktivit a každodenního působení pedagogických pracovníků.

Základním prvkem prevence je pravidelná a systematická práce třídního učitele se svou třídou. Třídní učitel průběžně sleduje klima a vztahy ve třídě, pracuje s pravidly a normami kolektivu, vytváří prostor pro reflexi, rozhovor a řešení vznikajících obtíží a podporuje prostředí, ve kterém žáci vědí, na koho se mohou obrátit v případě problému. Tato práce probíhá zejména v rámci třídnických hodin a dalších cílených aktivit podle potřeb třídy.

Součástí všeobecné prevence je také cílený rozvoj měkkých dovedností. Škola při něm využívá mimo jiné metodickou inspiraci Skills Builder. Dovednosti jsou rozvíjeny v běžné výuce, třídnické práci i dalších školních aktivitách a navazují na kompetenční a osobnostně-sociální rozvoj zakotvený ve ŠVP. Skills Builder slouží jako metodická opora, nikoli jako náhrada závazných výstupů ŠVP.

Součástí nespecifické prevence je také podpora pohybu, odpočinku, pobytu venku, sociálního kontaktu a smysluplného trávení přestávek a volného času.

Součástí praktických preventivních aktivit je také kurz sebeobrany realizovaný ve 3. a 8. ročníku. Kurz je chápán především jako podpora bezpečného chování, vnímání osobních hranic, předcházení konfliktům, přiměřené reakce v rizikové situaci a schopnosti vyhledat či přivolat pomoc.

4.2 Selektivní prevence

Selektivní prevence je určena třídám nebo skupinám žáků, u kterých se objevují zvýšená rizika v oblasti vztahů, chování, docházky, školní úspěšnosti nebo jiných oblastí. Může zahrnovat cílenou práci s třídním kolektivem, intenzivnější třídnickou práci, zapojení školního poradenského pracoviště, školního etopeda a podle potřeby externích odborníků.

4.3 Indikovaná prevence

Indikovaná prevence je zaměřena na jednotlivé žáky, u kterých se již objevují projevy rizikového chování nebo jiné závažnější obtíže. Zahrnuje individuální práci se žákem, spolupráci se zákonnými zástupci, činnost členů školního poradenského pracoviště a školního etopeda a podle charakteru situace také spolupráci s PPP, SPC, SVP, OSPOD, zdravotnickými službami, Policií ČR nebo dalšími institucemi.

5. Práce školního etopeda

Škola ve školním roce 2026/2027 pokračuje ve spolupráci se školním etopedem jako významnou součástí systému prevence a podpory bezpečného klimatu školy.

Školní etoped pracuje s třídními kolektivy preventivně i v návaznosti na zjištěné vztahové nebo výchovné obtíže. Zaměřuje se zejména na vztahy mezi žáky, klima třídy, konflikty, agresivní projevy, ostrakizaci, začleňování jednotlivců do kolektivu a další oblasti ovlivňující bezpečné fungování třídy.

Podle potřeby pracuje rovněž individuálně se žáky a poskytuje konzultace zákonným zástupcům. Při své práci spolupracuje s třídními učiteli, školním poradenským pracovištěm a vedením školy. Zjištění a doporučení z jeho práce jsou v přiměřeném rozsahu využívána při plánování další podpory žáka nebo třídního kolektivu.

6. Tematické zaměření prevence podle věku žáků

Věková skupina	Převládající témata
1.–3. ročník	vztahy a kamarádství, emoce, bezpečné a respektující chování, osobní hranice, schopnost říci si o pomoc, základní pravidla bezpečného používání internetu, rozvoj naslouchání, komunikace, spolupráce a práce na úkolu; ve 3. ročníku kurz sebeobrany zaměřený na bezpečné chování, osobní hranice a přiměřenou reakci v rizikové situaci
4.–5. ročník	klima třídy, kyberbezpečnost, ochrana soukromí, online komunikace, první sociální sítě, tělesné změny, spánek, zdravý režim, základní informace o nikotinu a energetických nápojích, rozvoj komunikace, týmové práce, plánování a řešení problémů
6.–7. ročník	dospívání, emoce a sebepojetí, vztahy a souhlas, kyberšikana, sexting, tlak vrstevníků, digitální wellbeing, spánek, vapování, nikotinové sáčky a energetické nápoje, seberegulace, spolupráce, plánování a odpovědné rozhodování, poruchy příjmu potravy
8.–9. ročník	partnerské vztahy a sexualita, osobní a intimní hranice, sexualita v kyberprostoru, sexting, grooming, pornografický obsah a jeho vliv na

Věková skupina	Převládající témata
	představy o vztazích, návykové látky, rizikové rozhodování, psychická odolnost a vyhledání odborné pomoci, samostatnost, týmová spolupráce, řešení problémů a odpovědné rozhodování; v 8. ročníku kurz sebeobrany zaměřený na bezpečné chování, osobní hranice, předcházení konfliktům a přiměřenou reakci v rizikové situaci

Konkrétní obsah a forma preventivních aktivit se přizpůsobují věku, potřebám jednotlivých tříd a aktuální situaci školy.

7. Kyberbezpečnost a digitální wellbeing

Digitální prevence je ve školním roce 2026/2027 jednou z priorit školy. Škola vede žáky k ochraně osobních údajů, účtů a soukromí, bezpečné komunikaci, kritickému posuzování online obsahu a odpovědnému chování na sociálních sítích a dalších digitálních platformách.

Zvláštní pozornost je věnována kyberšikaně, sextingu, groomingu, nátlaku na zasílání intimního obsahu, neoprávněnému šíření fotografií a videí a dalším rizikům souvisejícím se sexualitou v online prostředí.

Součástí prevence je také bezpečné a odpovědné používání nástrojů umělé inteligence.

Digitální wellbeing je chápán jako schopnost používat digitální technologie tak, aby podporovaly učení, komunikaci a rozvoj člověka, ale nenarušovaly jeho zdraví, spánek, soustředění, mezilidské vztahy a psychickou pohodu.

8. Dospívání, spánek a zdravý životní styl

Preventivní působení školy podporuje zdravé zvládání období dospívání a přiměřené porozumění změnám, které jsou s tímto obdobím spojeny. Žáci jsou vedeni k respektu k vlastnímu tělu i tělu druhých, k porozumění emocím, osobním hranicím, vztahům a souhlasu.

Škola se věnuje také významu spánku a regenerace. Žáci jsou seznamováni s vlivem nedostatku spánku na pozornost, paměť, náladu, zdraví a školní výkon a s možným vlivem večerního používání digitálních technologií a stimulačních látek na kvalitu spánku.

9. Prevence závislostního a rizikového chování

Prevence se zaměřuje nejen na alkohol a nelegální návykové látky, ale také na aktuální formy užívání nikotinu a dalších stimulantů. Zvýšená pozornost je věnována elektronickým cigaretám a vapování, nikotinovým sáčkům, tabákovým výrobkům a energetickým nápojům.

Preventivní působení se nezaměřuje pouze na poskytování informací o zdravotních rizicích. Rozvíjí také schopnost žáků rozhodovat se, odolávat tlaku vrstevníků, kriticky vnímat reklamu a marketing těchto výrobků a hledat zdravější způsoby zvládání únavy, stresu a sociálního tlaku.

10. Prevence a řešení školní absence

Škola průběžně sleduje omluvenou i neomluvenou absenci žáků a věnuje pozornost zejména případům zvýšené nebo opakované absence. Vznikající problém je řešen co nejdříve ve spolupráci třídního učitele, zákonného zástupce a podle potřeby školního poradenského pracoviště.

Při přetrvávajících nebo závažných problémech škola postupuje podle platné legislativy a Metodického doporučení MŠMT k prevenci a postihu záškoláctví a omlouvání žáků z vyučování, aktualizovaného k 01/2026, a spolupracuje s OSPOD a dalšími příslušnými institucemi.

11. Spolupráce se zákonnými zástupci

Zákonní zástupci jsou významnými partnery školy v oblasti prevence. Škola je průběžně informuje o preventivních tématech, možnostech podpory dítěte a postupech školy při řešení rizikových situací.

Ve školním roce 2026/2027 bude pro rodiče připravena odborná beseda zaměřená na bezpečnost dětí v kyberprostoru. Tématy budou zejména bezpečnost na sociálních sítích a při online komunikaci, ochrana soukromí, kyberšikana, sexting, grooming a další rizikové situace. Součástí bude také digitální wellbeing, vliv digitálních technologií na spánek, soustředění a psychickou pohodu dětí a možnosti nastavování srozumitelných pravidel v rodinném prostředí.

12. Vzdělávání pedagogických pracovníků

Důležitou součástí preventivního systému školy je průběžné vzdělávání pedagogických pracovníků. Ve školním roce 2026/2027 bude DVPP a metodická podpora pedagogů zaměřena zejména na rozpoznávání a řešení šikany, kyberšikany a vztahového ubližování, bezpečnost dětí v kyberprostoru, rizika sexuality v online prostředí, digitální wellbeing, současné formy závislostního chování a včasné rozpoznání psychických obtíží žáků.

Cílem není, aby každý pedagogický pracovník byl odborníkem na všechny rizikové situace. Pedagog má být schopen riziko včas rozpoznat, vhodně reagovat, zajistit bezpečí žáka a vědět, na koho se ve škole obrátit a komu případ předat.

Součástí profesního rozvoje je také sjednocování postupů školy, metodická setkání, sdílení zkušeností a práce s Krizovým plánem školy.

13. Hranice prevence a intervence

Primární prevence je realizována do okamžiku, kdy situace vyžaduje bezprostřední odborný nebo krizový zásah k ochraně zdraví, bezpečí nebo dalšího vývoje žáka. V takovém případě škola postupuje podle Krizového plánu školy a dalších příslušných postupů.

Krizový plán stanovuje jednotný rámec pro řešení závažných forem rizikového chování a krizových situací a je závazný pro pedagogické pracovníky školy.

14. Odpovědnost a spolupráce

Za vytvoření funkčního systému prevence odpovídá ředitelka školy.

Preventivní aktivity koordinují školní metodici prevence ve spolupráci s vedoucí školního poradenského pracoviště a dalšími členy ŠPP.

Třídní učitelé mají zásadní úlohu v každodenní preventivní práci. Pravidelně pracují se svou třídou, sledují její klima a vztahy, podporují rozvoj sociálních a měkkých dovedností, včas zachycují obtíže a komunikují se zákonnými zástupci. Při zjištění závažnějšího nebo opakovaného problému postupují ve spolupráci se ŠPP, školním etopedem a vedením školy.

Do preventivního působení se podle charakteru situace zapojují také výchovní poradci, speciální pedagogové, školní etoped, asistenti pedagoga, vychovatelky školní družiny a školního klubu a další pracovníci školy.

Škola podle potřeby spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, speciálně pedagogickým centrem, střediskem výchovné péče, OSPOD, Policií ČR, zdravotnickými službami a dalšími odbornými organizacemi.

15. Evaluace a dokumentace

Preventivní program je vyhodnocován průběžně a souhrnně na konci školního roku. Škola sleduje zejména realizované preventivní aktivity, jejich zaměření a cílové skupiny, výskyt rizikového chování, vztahové problémy v třídních kolektivech, opakované incidenty, školní absenci a další aktuálně sledované jevy.

Při evaluaci jsou využívány také poznatky třídních učitelů, školního poradenského pracoviště a školního etopeda, zpětná vazba žáků, pedagogických pracovníků a zákonných zástupců a výsledky šetření klimatu školy včetně návaznosti na zjištění Mapy školy. Vyhodnocuje se rovněž, zda se daří posilovat pravidelnou práci třídních učitelů s klimatem třídy a rozvoj sociálních a měkkých dovedností žáků; při jejich rozvoji může škola využívat pozorovatelné projevy a metodickou inspiraci Skills Builder.

Škola využívá SEPA (Systém evidence preventivních aktivit), online nástroj, který pomáhá základním, středním a vyšším odborným školám zjednodušit a efektivně spravovat aktivity v oblasti prevence rizikového chování. Ve škole slouží k průběžné evidenci a vyhodnocování preventivních aktivit. Na základě průběžné evaluace může škola v průběhu školního roku upravovat intenzitu podpory jednotlivých tříd, témata preventivních aktivit a zapojení odborných pracovníků. Výsledky evaluace slouží jako podklad pro plánování preventivních opatření, zpracování výroční zprávy školy a aktualizaci Preventivního programu školy pro následující školní rok.

16. Závěrečná ustanovení

Preventivní program školy je závazným dokumentem školy a je průběžně aktualizován podle potřeb školy, vývoje rizikového chování a změn právních a metodických podmínek.

Schválila: Mgr. Iveta Kurdzielová, ředitelka školy

Účinnost: od 1. 9. 2026